

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 7/2005 rd**

**Berättelse om regeringens åtgärder under år
2004**

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 april 2005 en berättelse om regeringens åtgärder under år 2004 (B 3/2005 rd) till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att fackutskotten ska lämna utlåtande till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Markku Wallin, regeringsråd Rai-la Kangasperko, överinspektör Brita Lam-

berg och överinspektör Martti Myllylä, arbetsministeriet

- utvecklingschef Lars-Mikael Bjurström, överinspektör Marja-Leena Hiltunen och specialforskare Päivi Yli-Pietilä, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Kaija Suorsa-Aarnio och konsultativ tjänsteman Erkki Norbäck, undervisningsministeriet
- specialmedarbetare Rainer Anttila, Finlands Idrott rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet har behandlat regeringens berättelse till de delar som faller inom dess behörighet. Dessutom har utskottet behandlat den bifogade sysselsättningsberättelsen för 2004.

Utskottets uttalanden

Utskottet har bedömt en del uttalanden som riksdagen godkänt på förslag av utskottet. Utskottet anser att regeringen kommit med objektiva utredningar och ställningstaganden.

På förslag av utskottet godkändes ett uttalande år 2002. Uttalandet gäller de åtgärder som ska vidtas för att sexuellt utnyttjande av barn kan fö-

rebyggas också i frivilligarbetet. Enligt regeringens berättelse har lagstiftningen angående barnens morgon- och eftermiddagsverksamhet kompletterats med bestämmelserna om hur man ska gå tillväga för att få se straffregisterutdrag. Dessutom har anordnarna av verksamhet informerats om lagens förpliktelser.

Det föreslagna uttalandet omfattade utöver skolelevernas eftermiddagsverksamhet även annat frivilligarbete med barn, såsom idrotts- och scoutverksamhet samt annan förenings- och klubbverksamhet. Enligt en utredning till utskottet är poängen med idrotts- och ungdomsarbetet att lyfta fram olika synpunkter som gäller säkerheten och se till att de som är med i frivilligorga-

nisationernas verksamhet känner till skyldigheten att iaktta förfarandet för kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn. De av Finlands Idrottsförbunds godkända etiska principerna för Rent Spel tillämpas i verksamheten och utbildningen av frivilliga inom alla Finlands Idrotts medlemsorganisationer. I de etiska anvisningarna för verksamheten har speciell uppmärksamhet fäst vid respekten för andra människor, främjandet av hälsa och välfärd, ansvaret för uppfostran och tryggheten av en jämlik behandling samt förebyggandet av narkotika- och läkemedelsmissbruk och sexuella trakasserier. Utskottet understryker att barnets trygghet är det viktigaste i all verksamhet. Utskottet konstaterar dock att med hjälp av lagstiftningen, genom att utreda brottsbakgrunden hos frivilliga personer, kan det visa sig svårt att förbättra situationen. Därmed anser utskottet att den utredning som ingår i regeringens berättelse är tillräcklig.

Narkotikatestning av praktikanter

I lagen om integritetsskydd i arbetslivet ingår bestämmelser om behandling av uppgifter om narkotikabruk. Narkotikatestning och intyg kan förutsättas endast när testningen är nödvändig för att utreda arbetstagarens arbets- eller funktionsförmåga på grund av särskilda krav som beror på arbetet. Lagen gäller personer med anställnings- eller tjänsteförhållande. Den tillämpas inte på arbetspraktik, om praktiken inte sker i anställningsförhållande.

Begreppet praktik har inte definierats i allmänhet utan det finns bestämmelser om det i många olika lagar. Sådana här bestämmelser finns bland annat i lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002). Enligt den kan arbetspraktik ingå i till exempel den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen och yrkesutbildningen för handikappade. I lagstiftningen inom undervisnings- och bildningsväsendet finns många lagar på basis av vilka studerandena tar del i arbetspraktiken. En praktikant står i allmänhet inte i anställningsförhållande varken till den

som ordnar utbildningen eller till praktikplatsens arbetsgivare.

Riksdagens biträdande justitieombudsman och justitiekansler har i vissa beslut ansett att olikheterna i praxis mellan läroanstalterna inte kan anses godtagbart med tanke på studerandenas rättsskydd utan man bör bestämma genom lag om utförandet av narkotikatester.

Enligt den nya lagen om polisutbildningen är den som söker in till utbildningen för grundexamen för polis skyldig att delta i ett drogtest innan han eller hon godkänns. Den som avlägger grundexamen och den praktik som hör till grundutbildningen är skyldig att på anmaning delta i drogtest om det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon uppträder påverkad av berusningsmedel under utbildningstiden eller i praktiktjänst. Enligt förslaget ska bestämmelserna om narkotikatestning tas in i lagen om Räddningsinstitutet som också är under beredning.

I sitt utlåtande om statsrådets redogörelse om arbetslivet fäste utskottet uppmärksamhet vid de typer av arbete, t.ex. arbetspraktik, arbetslivsträning samt familje- och närståendevård, som regleras genom lagstiftningen om arbetsförvaltning och social trygghet och som inte är integrerade i anställningsförhållanden. På förslag av utskottet godkände riksdagen i samband med behandlingen av redogörelsen ett uttalande där man förutsätter att regeringen utreder hur skyddet på grundval av arbetsrätten och sociallagstiftningen ska kunna utsträckas till nya former av arbete såsom arbetspraktik, arbetslivsträning samt familje- och närståendevård.

Utskottet anser det viktigt att man i samband med utredningen av nya arbetsformer också utreder om narkotikatestningen av praktikanterna bör omfatta de situationer där praktikanterna på ett eller annat sätt har att göra med människors säkerhet. På grund av mångfalden av praktikformerna och den oenhetliga lagstiftningen vad gäller praktiken är det viktigt att utredningsarbetet sker i samråd med undervisningsministeriet.

Utskottet framhäver att de problem som uppstår på grund av missbruk inte kan lösas enbart med hjälp av drogtestningen, utan man bör sam-

tidigt utveckla även hälsovårdstjänsterna och så-
dan verksamhet som förebygger utslagning.

Sysselsättningsberättelsen 2004

Med stöd av 6 § 1 kap. i sysselsättningslagen (1295/2002) utarbetas en årlig sysselsättningsberättelse över uppnådda mål inom den offentliga arbetskraftsservicen samt dess läge och utveckling. Berättelsen ska användas som kompletterande material för berättelsen om regeringens åtgärder.

I sysselsättningsberättelsen beskrivs och sammanställs resultaten av de viktigaste sysselsättningsfrämjande insatserna från statsförvaltningens sida. Genomförandet och uppföljningen av sysselsättningsstrategierna i regeringsprogrammet utgör en viktig del av inventeringen.

Sysselsättningsberättelsen 2004 har beretts av en tvärsektorieell projektgrupp tillsatt av arbetsministeriet. Den bestod av representanter från olika ministerier som med tanke på sysselsättningen har en viktig position. På basis av material samlat från olika förvaltningsområden utarbetade projektgruppen en omfattande berättelse om olika åtgärder kring utbudet av och efterfrågan på arbetskraft, arbetsmarknadens verksamhet samt utkomstskyddet vid arbetslöshet.

Enligt utskottets uppfattning är sysselsättningsberättelsen för 2004 ett bra och grundligt informationspaket om sysselsättningssituationens utveckling och de vidtagna sysselsättningspolitiska åtgärderna. Den ger en bra helhetsbild av regeringens sysselsättningspolitik och dess resultat.

Däremot anser utskottet att resultatet av enkäten som publicerades våren 2005 är något oroväckande. Enligt enkäten är endast 37 procent av de arbetslösa medvetna om att en specificerad jobbsökarplan har gjorts upp för dem. Enligt en utredning till utskottet har arbetsministeriet redan beslutat vidta åtgärder för att förbättra situationen. Utskottet anser det viktigt att samtidigt som man utvecklar jobbsökarplanerna och ökar arbetssökandenas kunskap om dem och deras innehåll och betydelse, fäster man speciell uppmärksamhet också vid kvaliteten på jobbsökarplanen och vid att den utarbetas i samarbete med arbetssökanden.

Utlåtande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anför

att grundlagsutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 17 juni 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jukka Gustafsson /sd
vordf. Anne Holmlund /saml
medl. Susanna Haapoja /cent (delvis)
Anneli Kiljunen /sd
Esa Lahtela /sd (delvis)
Pehr Löw /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Markus Mustajärvi /vänst

Terhi Peltokorpi /cent
Leena Rauhala /kd (delvis)
Paula Risikko /saml (delvis)
Jukka Roos /sd (delvis)
Tero Rönni /sd
Kimmo Tiilikainen /cent (delvis)
Jaana Ylä-Mononen /cent
ers. Matti Kauppila /vänst (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.